

Lawbooks

Inleiding Staats- en Bestuursrecht DEEL A
2021/2022

Voorwoord

Beste student(e),

Voor je liggen de uitwerkingen van de voorgeschreven werkgroep opdrachten (**week 1 t/m week 4**) van het vak **Inleiding Staats- en Bestuursrecht**. Deze uitwerkingen zijn door Team Lawbooks met de grootst mogelijke zorg samengesteld en nagekeken. Onthoud echter dat deze uitwerkingen niet gezien kunnen worden als het correcte nakijkmodel. Deze uitwerkingen vormen slechts een aanvulling bij het leren.

Lawbooks behoudt dan ook het recht de inhoud te bepalen en is niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheid of onvolledigheid van de informatie. Lawbooks wenst je veel succes tijdens het lezen en een prettig cursusverloop.

Met vriendelijke groet,

Team Lawbooks

Inhoudsopgave

Week 1

Beginnelsen van de democratische rechtsstaat

Blz. 5

Week 2

Machtsverdeling en democratie

Blz. 8

Week 3

Openbaar bestuur

Blz. 11

Week 4

Legaliteitsbeginsel en overheidsbevoegdheden

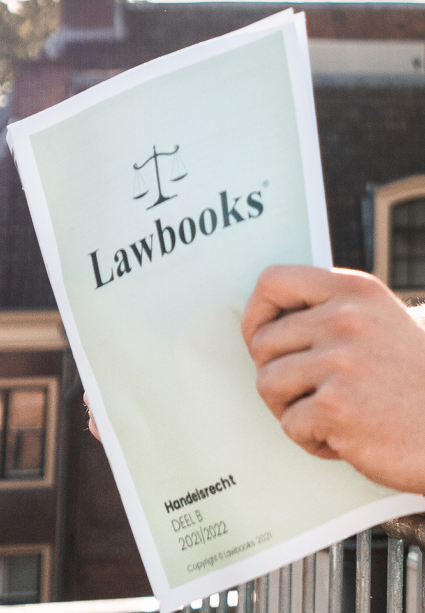
Blz. 14

BOOKS.LA

Lawbooks®

Lawbooks schrijft al 9 jaar lang de **beste samenvattingen** voor de universitaire rechtenstudie. Inmiddels is Lawbooks actief op zes faculteiten en hiermee is de Lawbooks samenvatting relatief gezien de **best verkochte samenvatting van Nederland**.

Je beste studievriend.

Week 1

Beginnelsen van de democratische rechtsstaat

Bericht 1

- Legaliteitsbeginsel: alles wat de overheid doet moet gebaseerd zijn op de wet. In de eerste alinea van het artikel wordt benoemd dat de politie en het OM niet de bevoegdheden hadden om persoonsgericht te fouilleren. Ook ziet de kortgedingrechter geen wettelijke basis voor deze aanpak. Er mag alleen gefouilleerd worden door concreet aanwijsbare aanleidingen kort voor of tijdens het fouilleren, dus dit mag niet zes maanden van tevoren worden vastgesteld. Hieruit kan dus geconcludeerd worden dat het legaliteitsbeginsel niet is nageleefd. Het OM zegt dat er een basis is in Wet Wapens en Munitie, maar de rechter beweert dat hier geen sprake van is.
- Machtsverdeling en rechterlijke controle: de rechter tikt het OM op de vingers.
- Grondrechten: het persoonsgericht fouilleren is een schending van het recht van burgers om met rust gelaten te worden. Ook worden de klassieke grondrechten niet nageleefd, aangezien er in dit geval geen sprake is van bescherming tegen de overheid. Recht op de onaantastbaarheid van het lichaam en Recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer worden hier ook geschonden.

Vindplaats: BKVW p. 49

Bericht 2

- Legaliteitsbeginsel, machtsverdeling, grondrechten: veel mensen noemen de aanslag op Peter R. de Vries een aanslag op de rechtsstaat. In feite is dit echter niet het geval. Als we het over de rechtsstaat hebben, gaat het over de beginselen die in de grondwet zijn vastgelegd, vrijheden en grondrechten, scheiding der machten, onafhankelijkheid van rechters en het legaliteitsbeginsel. De aanslag heeft deze beginselen niet in gevaar gebracht, waardoor er niet gesproken kan worden van een aanslag op de rechtsstaat. Er kan echter wel gesproken worden van een ernstige schending van de openbare orde.

- Grondrechten: de dader heeft de grondrechten van Peter geschonden. Het is ook een aanslag op de persvrijheid, aangezien Peter niet zijn werk kon doen zonder hier de gevolgen van te merken.

Vindplaats: BKVV p. 49

Bericht 3

- Machtsverdeling: het conflict tussen Brussel en Polen gaat over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, welke onderdeel is van de trias politica.
- Grondrechten: Er is sprake van verticale werking van grondrechten, aangezien de EU zich bemoeit met de situatie in Polen.
- Rechterlijke controle: De trias politica werkt niet, want de regering heeft invloed op de rechters. Er is dus geen sprake van een machtscheiding.

Vindplaats: BKVV p. 49

Bericht 4

- Grondrechten: een landelijke vaccinatieplicht zou in strijd zijn met het recht op lichamelijke integriteit, vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, recht van beroep en het recht om te werken. Inbreuk op privacy van de werknemers door aan te moeten tonen of ze gevaccineerd zijn.

Zoals ook in het artikel wordt benoemd, beperken bepaalde maatregelen de individuele keuzevrijheid van de bevolking. Ook dit is tegenstrijdig met de grondrechten. Aan de andere kant is het ook de taak van de overheid om de bevolking te beschermen tegen virussen zoals corona. De vaccinatieplicht zou in dat geval juist in het belang van het volk zijn. Beperken is mogelijk, maar mag dat zomaar? Hoe gaat dat in zijn werking?

Vindplaats: BKVV p. 49

Bericht 5

- Machtsverdeling: er is een controle tussen de wetgevende macht en uitvoerende macht.
- Democratiebeginsel: Caroline is door de bevolking gekozen en zij controleert de regering. De huidige situatie is niet gunstig voor de huidige democratische samenleving.

Vindplaats: BKVW p. 49

Tip van Lawbooks: Zet de verschillende beginselen van de democratische rechtstaat onder elkaar met de betekenis erachter, om voor jezelf een duidelijk overzicht te creëren en het zo goed te kunnen leren. Deze beginselen zullen regelmatig gebruikt worden tijdens opdrachten, dus het is belangrijk dat je weet wat ze inhouden.

Week 2

Machtsverdeling en democratie

Opdracht

A

De toeslagenaffaire is een Nederlandse politieke affaire als gevolg van onterechte fraudeverdenkingen met kinderopvangtoeslagen en de strenge terugvorderingen bij fouten. Volgens onderzoekscommissies was de werkwijze van de Belastingdienst onrechtmatig, discriminerend en onbehoorlijk, en was er sprake van institutionele vooringenomenheid en schending van de grondbeginselen van de rechtsstaat. De ouders hadden fouten gemaakt of waren misleid door gastouderbureaus, en moesten daarom de volledige kinderopvangtoeslag terugbetalen. De ouders werden onterecht als fraudeurs beschouwd. Ook werd er door de belastingdienst etnisch geprofileerd om de fraudeurs op te sporen.

B

Het parlementair recht dat in deze berichten aan de orde is, is het vragen recht. Het vragenrecht is het individuele recht van zowel de Eerste als de Tweede Kamer om schriftelijk vragen aan de regering te stellen. De regering is verplicht de vragen te beantwoorden. Dit staat vastgelegd in artikel 68 van de Grondwet, de inlichtingenplicht.

Vindplaats: BKVW p. 119 en art. 68 GW

C

- I. De ministeriële verantwoordelijkheid omvat het totale doen en nalaten van de regering alsmede van aan de regering ondergeschikte ambtenaren. De staatssecretarissen zijn eveneens politiek aansprakelijk. Dit staat vastgesteld in art. 42 lid 2 GW.
- II. Het belangrijkste controlerecht van Tweede en Eerste Kamer is het recht van elk individueel Kamerlid om van ministers en staatssecretarissen via vragen inlichtingen te krijgen. Ministers en staatssecretarissen zijn verplicht mondeling of schriftelijk de verlangde inlichtingen te geven en dus ook de gevraagde informatie en dossiers te verschaffen. Op deze

manier kan het parlement erachter komen of de ministers hun verantwoordelijkheid nemen.

Vindplaats: BKVV p. 119/220 en art. 42 lid 2 GW

D

In 2019 trad staatssecretaris van Financiën Menno Snel af, omdat hij toentertijd verantwoordelijk was voor de belastingdienst. Na een parlementaire ondervragingscommissie trok voormalig minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Lodewijk Asscher in 2021 zich terug als PvdA-lijsttrekker. Enkele dagen later diende het voltallige kabinet-Rutte III zijn ontslag in, en stapte voormalig staatssecretaris van Financiën Eric Wiebes per direct op als minister.

E

De vertrouwensregel, deze is een sanctie van de ministeriële verantwoordelijkheid. De vertrouwensregel heeft betrekking op een persoon en de ministeriële verantwoordelijkheid heeft betrekking op een ambt.

Vindplaats: BKVV p. 248

F

Met een motie van wantrouwen spreekt de Kamer uit geen of niet langer vertrouwen te hebben in een bewindspersoon of in het kabinet. Zij kunnen niet anders doen dan daaraan consequenties verbinden en op te stappen. Een motie van afkeuring is een motie die de Nederlandse Eerste of Tweede Kamer kan aannemen tegen het gevoerde beleid van een bewindspersoon of het gehele kabinet. Bij een motie van wantrouwen ben je verplicht op te stappen, terwijl dit bij een motie van afkeuring niet meteen aan de orde is.

Vindplaats: BKVV p. 119

Tip van Lawbooks: Zorg ervoor dat het verschil tussen een motie van afkeuring en een motie van wantrouwen voor jezelf duidelijk is, en weet dat er ook een verschil is tussen een motie van afkeuring in de eerste kamer en een motie van afkeuring in de tweede kamer.

G

- I. Een parlementaire enquête is het zwaarste middel dat de Eerste of Tweede Kamer kan inzetten om haar controlerende taak uit te oefenen en zo informatie over een bepaald onderwerp te verkrijgen. Deze parlementaire enquête is wettelijk geregeld in de Wet op parlementaire enquête 2008. Het enquêterecht staat in art. 70 GW.
- II. Het wordt het 'zwaarste middel' genoemd, omdat mensen verplicht zijn te verschijnen voor de commissie als ze worden opgeroepen. De ondervraging wordt bovendien onder ede gehouden. Wie de waarheid dan niet vertelt, kan vervolgd worden voor meeneed.

Vindplaats: art. 70 GW

Tip van Lawbooks: Gebruik de wettenbundels voor extra toelichting van bepaalde begrippen om de definitie voor jezelf zo helder mogelijk te krijgen.

MC-vragen

- 1- A
- 2- B
- 3- D
- 4- B
- 5- C

Week 3

Openbaar bestuur

Vraag 1

1.

Een bestuursorgaan is een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht (de wet) is ingesteld of een ander persoon of college met enig openbaar gezag bekleed. Ook wel een door de wet ingesteld orgaan van een rechtspersoon die een overheidstaak is opgedragen. Bestuursorganen zijn gebonden aan de regels die in de Algemene Wet Bestuursrecht staan. Voorbeelden van bestuursorganen zijn de regering, de ministers en staatssecretarissen. Organen hebben een zelfstandige wettelijke bevoegdheid.

Vindplaats: Hoofdzaken van het bestuursrecht p. 40

2.

Openbaar bestuur is een samenstel aan instanties die, tot op zekere hoogte, de samenleving besturen. Gezamenlijk hebben zij dat ze allemaal tot de overheid behoren.

Openbare lichamen zijn publieke gemeenschappen met een zekere democratische legitimatie. De wet stelt openbare lichamen in en regelt hun taken en bevoegdheden. Aan het besturen van openbare lichamen kan verordenende bevoegdheid worden verleend. Op centraal niveau is er het openbaar lichaam Staat, met ministeries en zelfstandige bestuursorganen. Een belangrijk onderdeel van de openbare lichamen zijn de ambten of bestuursorganen. Art. 2:1 BW

De publiekrechtelijke bevoegdheden komen toe aan het bestuursorgaan, ook wel ambt genoemd, maar moeten feitelijk worden uitgeoefend door natuurlijke personen die het ambt bekleden of dragen. Bestuursorganen zijn bestuurlijke ambten, omdat zij organen zijn van een publiekrechtelijke rechtspersoon en omdat aan hen, hoewel zij geen deel uitmaken van een publiekrechtelijke rechtspersoon, een publiekrechtelijke bevoegdheid is toegekend.

3.

Een bestuursorgaan moet zich aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur houden. Zo moet het besluiten zorgvuldig voorbereiden en deugdelijk motiveren. Er moet dus een goede belangenafweging zijn. Het bestuursorgaan mag zijn bevoegdheden niet gebruiken voor een ander doel dan waarvoor die bevoegdheid is verleend. Het bestuursorgaan moet gelijke gevallen gelijk behandelen en mag niet in strijd met het willekeurbeginsel handelen. Verder moet het in de gaten houden dat de nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. Het is belangrijk om te weten of je te maken hebt met een bestuursorgaan, omdat een bestuursorgaan besluiten neemt waartegen bezwaar en/of beroep mogelijk is. Het bestuursorgaan moet zich houden aan de genoemde algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Vindplaats: Hoofdzaken van het bestuursrecht p. 37-46

Vraag 2

A

Zie het antwoordenmodel op Blackboard.

B

- **Preventief toezicht:** Vooraf toestemming/ goedkeuring nodig van ander/hoger orgaan.
- **Repressief toezicht:** Schorsing/ vernietiging van 'onwettige besluiten' achteraf. Gebeurt wanneer een besluit in strijd is met het recht of in strijd met het algemeen belang.
- **Indeplaatsstelling:** Voorzieningen bij in gebreke blijven (medebewind) of grovelijke taakverwaarlozing.
- **Positief toezicht:** Aanwijzing (of algemene regel) die opgevolgd moet worden door orgaan van lagere overheid. Hier moet een wettelijke grondslag van zijn.

Tip van Lawbooks: Maak een overzicht waar het onderscheid tussen de verschillende soorten toezicht duidelijk uit af te lezen is. Zo voorkom je dat je dingen door elkaar gaat halen.

C

Repressief toezicht. Er is achteraf sprake van een schorsing van de uitspraak van de gemeenteraad door de ministers. Het was in strijd met het recht en het algemeen belang.

Vindplaats: hoorcollege thema 3.

Vraag 3

A

Waterschapswet (art. 133 Gw) en de advocatenwet (art. 134 Gw)

B

Bestuursorganen waterschap: Art. 10 Wschw.

Bevoegdheden waterschap: Art. 56 Wschw.

Bestuursorgaan NOvA: art. 17a NOvA

Bevoegdheden NOvA: art. 25 NOvA

Tip van Lawbooks: Oefen voor jezelf met het opzoeken van wetten en artikelen in je wettenbundel, om op je tentamen snel en gericht de benodigde informatie te kunnen vinden.

MC-vragen

1 – B

2 – C

Week 4

Legaliteitsbeginsel en overheidsbevoegdheden

Opdracht

A

Bij het legaliteitsbeginsel is het belangrijk dat elk overheidsoptreden een wettelijke grondslag moet hebben. Burgers kunnen het gedrag van de overheid op deze manier voorspellen en beperken. Het legaliteitsbeginsel is daarnaast ook gericht op het bevorderen van de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid van het overheidsoptreden en daarmee op het vermijden van willekeur. In meer algemene zin beoogt het legaliteitsbeginsel bij te dragen aan de instandhouding van een geordende en op rechtsstatelijke en democratische beginselen gegründveste staatkundige samenleving. Burgers worden beschermd tegen het overheidsoptreden. Onze rechtsstaat vloeit voort uit het liberalisme. Het legaliteitsbeginsel stelt grenzen aan overheidsoptreden en zorgt er hierdoor voor dat de vrijheden van de burgers niet te erg worden ingeperkt. Ook voorkomt het legaliteitsbeginsel dat de overheid misbruik maakt van de verkregen macht.

Vindplaats: Bovend'eert, Inleiding constitutioneel recht, p. 155.

Tip van Lawbooks: De kern van het legaliteitsbeginsel is dat elk overheidsoptreden een wettelijke grondslag behoort te hebben. Onthoud dit goed en oefen met het toepassen van dit begrip.

B

- Het overheidsbesluit is zowel een wet in materiele zin als een wet in formele zin. Hierbij gaat het om een algemeen Verbindend Voorschrift, ook wel een algemene strekking.
- Er is hier sprake van een regelgevende bevoegdheid (art. 81 Gw). Deze bevoegdheid is verkregen door middel van attributie.
- De wetgevende macht en de uitvoerende macht. De regering maakt en bepaalt de wet en het college van B&W moeten de wet uitvoeren.

Vindplaats: Bovend'eert, Inleiding constitutioneel recht, p. 149-150.

Tip van Lawbooks: Het verschil tussen een wet in formele zin en een wet in materiele zin is erg belangrijk. Zorg er dus voor dat je dit onderscheid voor jezelf duidelijk hebt. Daarnaast komt het ook regelmatig voor dat een wet zowel formeel als materieel is, let hier dus goed op. In de aanhef van een wet wordt vaak al duidelijk om wat voor wet het gaat.

C

Nee, de regering kan dit niet doen. Het introduceren van een strafrechtelijke sanctie wanneer iemand zich niet aan de vaccinatieplicht houdt, zou in strijd zijn met artikel 11 Gw (recht op onaantastbaarheid van het lichaam).

De overheid kan dergelijke regels op grond van Art. 89 Gw instellen, aan de hand van een AMvB. Er moet echter wel een wettelijke grondslag zijn voor het instellen van dergelijke regels. De wet publieke gezondheid bevat geen wettelijke grondslag voor de regering om een AMvB in te stellen. De vaccinatieplicht mag wel worden ingesteld, maar de sanctie niet.

Vindplaats: Bovend'eert, Inleiding constitutioneel recht, p. 153.

D

Ja, er kan een avondklok worden ingesteld.

Art. 58 j Wet Publieke Gezondheid

1. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over...
 - f) het vertoeven in de openlucht, met dien verstande dat onder openlucht niet wordt begrepen openlucht behorende bij een woning of een gedeelte daarvan of bij het woongedeelte van een voertuig of vaartuig.

Er moet een wettelijke grondslag zijn om dergelijke regels in te stellen. Er is sprake van delegatie.

Tip van Lawbooks: Zorg ervoor dat je de betekenis van attributie en delegatie voor jezelf helder hebt en oefen met het toepassen en uitleggen van deze begrippen.

E

De boeteoplegging is een wet in materiele zin en daarbij een bestuursbevoegdheid in de vorm van een beschikking. Er is sprake van een beschikking, omdat het wordt toegepast op een individueel geval. Daarnaast moet er een wettelijke grondslag zijn voor de boeteoplegging. Naar mijn mening is er geen kenbare en voldoende specifieke regel op basis waarvan de boete wordt opgelegd. In artikel 4 staan enkele redenen waarom iemand na 21:00 in de buitenlucht zou mogen vertoeven. Een daarvan is het bijwonen van een live-programma, waarvan Joop afkomstig is. Hij zou dus, gebaseerd op artikel 4, toestemming hebben om na de avondklok nog buiten te zijn. Hij had echter geen verklaring waarin stond dat hij een geldige reden had om buiten te zijn. De wettelijke grondslag moet voldoen aan de eis voldoende specifiek en kenbaar te zijn.

Vindplaats: Bovend'eert, Inleiding constitutioneel recht, p. 150.

F

2. Op een ministerie wordt een wetsvoorstel ontworpen met een memorie van toelichting
3. In de ministerraad wordt overlegd over het wetsvoorstel en de memorie van toelichting
4. Raad van State brengt advies uit over het wetsvoorstel
5. De tweede kamer behandelt het wetsvoorstel en brengt stem uit -> eerst langs de Kamercommissie daarna plenaire behandeling
6. De eerste kamer kan het voorstel alleen accepteren of weigeren en kan dus geen wijziging aanbrengen
7. De koning zet zijn handtekening samen met de minister die het wetsvoorstel heeft ingediend

Vindplaats: hoorcollege thema 4.

MC-vragen

- 1 – C
- 2 – D
- 3 – B
- 4 – C
- 5 – A

Sluit een abonnement af!

Nu maar €139,- voor een heel jaar!

Alles wat je nodig hebt

Literatuursamenvattingen, arrestanalyses, stappenplannen, tips & tricks van ouderejaars en handige oefenvragen.

Gratis thuis opgestuurd

Alle Lawbooks die je dit jaar nodig hebt worden elk blok zodra ze beschikbaar zijn gratis naar je opgestuurd.

Geén automatische verlenging

Het abonnement stopt op 31 juli 2022 en wordt niet automatisch verlengd. Je zit nergens aan vast!

Alles op papier

Strepen, markeren, arceren. Je krijgt alle Lawbooks als handige booklet gedrukt op papier dat goedgekeurd is door het FSC.

De voordeligste keuze

Het Lawbooks abonnement is zonder twijfel de voordeligste keuze voor de beste gedrukte samenvattingen.

Gratis uitwerkingen

Bij aanschaf van een samenvatting krijg je gratis digitaal toegang tot de nagekeken antwoorden van de werkgroepvragen.